

Raimo Mäkelä
STI 17.10.2007

Mitä Raamattu sanoo tuhatvuotisesta valtakunnasta

1. Ajankohtainen millennium

Vuosituhanenvaihteen mentyä rauhallisesti ohi puhe millenniumista katkesi kuin veitsellä leikaten, vaikka se sitä ennen oli ollut vahvasti esillä. Asia ei kuitenkaan sillä poistu ainaakaan kristittyjen miellemaailmasta, sillä itse käsite on Raamatusta ja sieltä ”maallistunut” muuhun käyttöön. Johanneksen ilmestyksessä (20:1–7) puhutaan erikoisesta ”tuhannen vuoden” eli millenniumin jaksosta (kreikaksi *khiloi* ‘tuhat’ vuotta, latinaksi *millennium* ‘tuhattu vuotiskausi’). Tähän sanaan pohjautuu kristillisessä teologiassa käytetty käsite *kiliasmi/millennialismi/millennarismi* ‘oppi tuhatvuotisesta valtakunnasta’.

Vuosituhanenvaihteen kynnyksellä (1998) julkaisemassaan kirjassa *Tuhat vuotta matemaatikko Osmo Pekonen* sanoo todellisuudentajuisesti:

”Tuhat vuotta on pisin ajanjakso, jonka ihminen juuri ja juuri kykenee käsittämään. Paleontologian tai astrofysiikan miljoonien ja miljardien vuosien aikaskaalat ovat vaikeammin kuviteltavissa. -- Toisaalta tuhatta vuotta lyhyemmällä aikaperspektiivillä tämän maailman murheita ei juuri kannatakaan ajatella. Ajan kaivo on syvä. Sen pinnalla ajelehtii vaahtoa. Tuhannessa vuodessa esimerkiksi nykyinen vaahtoaminen ‘postmodernismista’ asettuu oikeisiin mittasuhteisiinsa.”

Pekonen ottaa kantaa myös kristilliseen kiliasmiin, jonka hän tuomitsee ankarin sanoin:

”Millenniumin turvallisuusriski on Barnabaan kirjeestä [jota käsitellään jäljempänä] versonut pseudokristillisen tradition merkillinen rikkakasvi: pimeä, perverssi ja kerettiläinen kiliasmi, jota minkään ajan piispat tai rationalistit eivät ole kyenneet perkaamaan pois.”

2. Uuden testamentin aineistoa vallasta ja valtakunnasta yleisesti

Johanneksen ilmestyksen ”tuhat vuotta” on aika, jolloin Jeesus Kristus on kuninkaana eli hallitsee. Meidän siitä käyttämämme sana *valtakunta*, joka Uudessa testamentissa on keskeinen erityisesti Jumalan/taivasten valtakuntana, on ehkä kuluneena kalvennut merkitykseltään. Se on kreikaksi *basileia* ja tarkoittaa kirjaimellisesti ‘kuninkuutta, kuninkaanvaltaa’ ja tulee sanasta *basileus* ‘kuningas’. Vastaavasti latinassa on *regnum* ‘kuninkuus, valtakunta’ sanasta *rex* ‘kuningas’, Me ymmärrämme valtakunnalla valtiollisesti itsenäistä aluetta eli itsenäistä valtiota, jonka valtiomuoto voi olla esimerkiksi monarkia eli yksinvaltius tai demokratia eli kansanvalta. Ainoa Raamatun ja yleensä antiikin varsinaisesti tuntema valtiomuoto oli itsevaltainen eli rajaton, absoluuttinen yksinvaltius, jossa sama hen-

kilö sääti lait, pani ne toimeen ja tuomitsi rangaistuksen niiden rikkomisesta. Kreikassa ajoittain esiintynyt pienten kaupunkivaltioiden demokratia oli poikkeus ja monessa mielessä rajoittunutta.

- Ilm 3:21: Sen, joka voittaa, minä annan istua kanssani valtaistuimellani (*thronos*), niin kuin minäkin olen voittoni jälkeen asettunut Isäni kanssa hänen valtaistuimelleen.
- Ilm 2:26–28: Sille, joka voittaa, - - minä annan vallan hallita kansoja (= vallan, *exuusia*, kansoihin). Hän paimentaa niitä rautaisella sauvalla - -. Hän saa saman vallan, jonka minä olen Isältäni saanut.
- Ilm 5:10: Sinä olet tehnyt heistä kuningassuvun (*basileia*), meidän Jumalamme pappeja; he tulevat hallitsemaan (*basileuein*) maan päällä.
- Dan 7:9, 27: Kun minä sitä (= pientä sarvea) katselin, valtaistuimet asetettiin paikalleen, ja Ikiaikainen istuutui. Hänen pukunsa oli valkea kuin lumi ja hänen hiuksensa ja partansa kuin puhdas villa. Hänen valtaistuimensa oli tulen liekkejä, ja sen pyörät olivat palavaa tulta.
- Matt 19:28: Jeesus sanoi heille: "Totisesti: kun Ihmisen Poika uuden maailman syntyessä istuutuu kirkkautensa valtaistuimelle (*thronos*), silloin tekin, jotka olette seuranneet minua, saatte istua kahdellatoista valtaistuimella ja hallita (= tuomita, *krinein*) Israelin kahtatoista heimoa."
- 1 Kor 6:2: Ettekö tiedä, että pyhät tulevat kerran olemaan maailman tuomareina (= tuomitsemaan maailman, *krinein*)? Jos te saatte tuomita maailmaa, ettekö muka kelpaa tuomareiksi vähäpätöisissä asioissa?

3. Maailman valtakunnat

Toisaalta valtiovalta (mm. kuningas, *basileus*) ja valtion järjestys ovat Jumalan pitkämielisyiden hyvä lahja, jolla hän varjelee syntiinlangennutta ihmiskuntaa tuhoamasta itse itseään (Room 13:1–7; 1 Piet 2:13–17).

Toisaalta syntisessä maailmassa elävällä syntisellä ihmisellä on taipumus väärinkäyttää valtiollista valtaansa itsekorotukseen, toisten alistamiseen ja heidän hallitsemisekseen heidän yläpuoleltaan (Matt 20:25) ja näin asettua Jumalan sijaan (2 Moos 5:2; Dan 4:27; Apt 12:21–23). Halki aikojen maailman mahtavat ovatkin lumoutuneina pyrkineet kaikki maat ja kansat käsittävään maailmanvaltioon. Sellainen toteutuukin lopun ajassa Antikristuksen johdolla - maailmanhistorian viimeisenä (Ilm 13:7). Hän on tarttuva ahnain käsin siihen vallan tarjoukseen, jonka Saatana esitti Jeesukselle kiusauksen vuorella, mutta jonka Jeesus torjui (Matt 4:8; Luuk 4:5–7). Antikristuksen maailmanvaltio, hänen ”vallan ja kirkkauden valtakuntansa”, ei kuitenkaan pysy, vaan tuleva Jumalan valtakunta murskaa sen.

4. Jumalan valtakunnan kaksi kertaa kolme vaihetta

Jumalan valtakunta ei ole

- ihmisten ja ihmiskunnan ponnistelua paremman maailman luomiseksi, vaikka Jumala onkin antanut sen ihmisille ja ihmiskunnalle tehtäväksi - jota he eivät kuitenkaan varsinaisesti pysty suorittamaan.
- sitä Jumalan vastustamatonta herruutta, joka hänellä koko luomakunnassa ja ihmiskunnassa on Saatanasta, synnistä ja kuolemasta ja näiden vallassa olevista ihmisistä huolimatta ja jota näiden hänen ja ihmiskunnan vihollisten on pahuudessaan toteltava ja ”palveltava” ennen tuomiotaan.

Jumalan valtakunta on

sellaista hänen herruuttaan = kuninkuuttaan ihmisten sydämessä ja elämässä, johon nämä omasta vapaasta tahdostaan täydellisesti yhtyvät ja suostuvat ja joka aikanaan tulee näkyväksi, ruumiilliseksi, aineelliseksi oltuaan sitä ennen varsinaisesti vain hengellistä ja näkymätöntä.

Ennen helluntaita Jumalan valtakunta oli

- Jumalan (vanha) liitto kansansa kanssa tulevan ennakkona.
- Jeesuksessa Kristuksessa ja hänen toiminnassaan, sillä hän palveli Isää kuuliaisesti vapaasta tahdostaan, ja Isä hallitsi häntä täydellisesti. Matt 12:28: ”Jos minä karkotan pahoja henkiä Jumalan Hengen voimalla, silloinhan Jumalan valtakunta on jo tullut teidän luoksenne.” Matt 11:12: ”Johannes Kastajan päivistä asti taivasten valtakunta on ollut murtautumassa esiin.” LuuK 17:21: ”Jumalan valtakunta on teidän keskellänne.” Joh 1:26: ”Keskellänne on jo toinen, vaikka te ette häntä tunne.” Jeesus oli Jumalan valtakunta itsessään ihmisten keskellä, mutta vielä vain uskossa nähtävissä.

Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeen Jumalan valtakunnassa, Jumalan turmelun luomistyön ennalleenasettamisessa ja uudelleenluomisessa, on kolme vaihetta, niin kuin vaiheittain tapahtuivat/tapahtuvat myös

1) Jumalan luomistyö (1 Moos 1)

2) Antikristuksen ilmestyminen (1 Joh 2:18) ja

3) ylösnousemus: 1 Kor 15:22–24: ”Kaikki tehdään eläviksi Kristuksessa, mutta jokainen vuorollaan: esikoisena Kristus, sitten Kristuksen omat hänen tulemuksessaan; sitten tulee loppu.” Joh 5:28–29: ”Tulee aika, jolloin kaikki, jotka lepäävät haudoissaan, kuulevat [ylösnouseen!] Ihmisen Pojan äänen. He nousevat haudoistaan - hyvää tehneet elämän ylösnousemukseen, paha tehneet tuomion ylösnousemukseen.” Apt 24:15: ”On oleva ylösnousemus -- sekä vanhurskusten että vääräin.” Dan 12:2.

1. Pyhän Hengen näkymätön ”valtakunta” = hallintavalta nykyisessä maailmanajassa ennen Jeesuksen paluuta: Pyhä Henki kutsuu ja voittaa Jumalan sanalla ihmisiä uskomaan Jeesukseen ja elämään hänen herruudessaan, ja Jeesus hallitsee heitä tulemalla Pyhässä Hengessä heihin asumaan (Joh 15:5; 2 Kor 3:17), vaikka he yhä pysyvätkin syntisinä ja Jeesuksen herruus heissä on kätkössä. He ovat kuitenkin nyt Jumalan valtakunta, niin kuin Jeesus oli Jumalan valtakunta maailmassa ollessaan (Room 8:14). Room 14:17:

”Jumalan valtakunta on vanhurskautta ja rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä.” 1 Kor 4:20: ”Jumalan valtakunta on voimassa.” Ef 2:19: ”Olette pyhien kanssa saman kaupunkivaltion kansalaisia (*sympolitai*).” Fil 3:20: ”Meillä on yhdyskuntamme (*politeuma*) taivaissa, ja sieltä me myös odotamme pelastajaksi Herraa Jeesusta Kristusta, joka muuttaa ruumiimme tästä alennustilasta oman kirkastuneen ruumiinsa kaltaiseksi.”

2. Pojan näkyvä ”valtakunta” = hallintavalta, kuninkuus on hänen paluunsa jälkeen ennen viimeistä tuomiota, ns. tuhatvuotinen valtakunta (Ilm 20:1–6), johon Jeesus viittasi puheessaan tulevasta maailmanajasta (Mark 10:30; Luuk 18:30) ja tulevasta valtakunnasta (Matt 25:1). Se alkaa, kun hänen omansa tehdään hänessä eläviksi eli nostetaan ylös kuolleista hänen tulemuksessaan (1 Kor 15:22–23 KR 1938). Se päättyy, kun ”tulee loppu, hän antaa valtakunnan (*basileia* = kuninkuus, hallintavalta) Jumalan ja Isän halltuun, kukistettuaan (1) kaiken hallituksen (*arkhee*) ja (2) kaiken vallan (*exuusia*) ja (3) voiman (*dynamis*) [= ensin Antikristuksen valtakuntansa alkaessa ja sitten Saatanan valtakuntansa päättyessä]. Sillä hänen pitää hallitseman (*basileuein*) ‘siihen asti, kunnes hän on pannut kaikki viholliset jalkojensa alle.’ Vihollisista viimeisenä kukistetaan kuolema [Ilm 20:14; 21:4; kuolema on vielä läsnä Pojan valtakunnassa]. Sillä: ‘kaikki hän [= Jumala ja Isä] on alistanut hänen [= Pojan] jalkojensa alle’. Mutta kun hän sanoo: ‘kaikki on alistettu’, niin ei tietenkään ole alistettu se, joka on alistanut kaiken hänen allensa [= Jumala ja Isä]. Ja kun kaikki on alistettu Pojan valtaan, silloin itse Poikakin alistetaan sen valtaan, joka on alistanut hänen valtaansa kaiken, että Jumala olisi kaikki kaikissa.” (J. 15:24–28.) Jeesus tekee selvän eron jo läsnä olevan Jumalan valtakunnan ja tulevan Jumalan valtakunnan välillä: ”Taivasten valtakunta on (*estin*, *presents*: siis jo nyt näkymättömissä)...” (Matt 13:24, 31, 33, 44, 45, 47). ”Taivasten valtakunta on oleva” (futuuri, Matt 25:1).
3. Isän ”valtakunta” = hallintavalta, kuninkuus, täyttymyksen valtakunta, joka alkaa vasta viimeisen tuomion jälkeen (Ilm 20:11–15) uudestiluomisessa (Ilm 21:1–8) Jeesuksen antaessa valtakunnan Isälle (1 Kor 15:24). Silloin Isä ja Poika, Jumala ja Karitsa, ja Pyhä Henki, elämän veden virta, hallitsevat ikuisesti (Ilm 11:15; 22.1). Silloin on näkyvästi, lopullisesti ja pysyvästi = ikuisesti tullut Jumalan valtakunta, jonka tulemistä pyydämme Herran rukouksessa (Matt 6:10): Jumalan nimi on pyhitetty, tuomio on tullut: synnit on annettu anteeksi ja Pahasta on päästy, Jumalan tahto tapahtuu.

Nämä valtakunnat ovat peräkkäisiä mutta myös sillä tavoin sisäkkäisiä, että myöhempään aina sisältyvät jo edelliset.

Luterilaisessa ajattelussa on tehty ero kolmen valtakunnan välillä:

- 1) vallan valtakunta (*regnum potentiae*), jolla tarkoitetaan nykyistä luonnonlakien alaista maailmaa, luomakuntaa, maallista regimenttiä, mutta joksi voitaisiin mieltää myös tuleva Pojan valtakunta,
- 2) armon valtakunta (*regnum gratiae*), joka on nyt oleva Pyhän Hengen valtakunta, hengellinen regimentti, mahdollisesti myös seurakunta, ja
- 3) kirkkauden valtakunta (*regnum gloriae*), joka olisi tuleva Isän valtakunta.

4. Tuhatvuotinen valtakunta Johanneksen ilmestyksessä (20:1–10)

1. Minä näin, kuinka taivaasta tuli alas enkeli, jolla oli kädessään syvyyden avain ja isot kahleet.
2. Hän otti kiinni Lohikäärmeen, tuon muinaisaikojen käärmeen, jonka nimet ovat Paholainen ja Saatana, ja pani sen kahleisiin tuhanneksi vuodeksi,
3. syöksi sen syvyyteen ja lukitsi ja sinetöi sen jäljestä syvyyden oven. Enää ei Käärme saa johtaa kansoja harhaan, ennen kuin ne tuhat vuotta ovat tulleet täyteen. Sitten se on päästettävä irti vähäksi aikaa.
4. Minä näin valtaistuimia, ja niille, jotka asettuivat istuimille, annettiin tuomiovalta. Minä näin niiden sielut, jotka oli mestattu Jeesuksen todistuksen ja Jumalan sanan tähden, niiden, jotka eivät olleet kumartaneet Petoa eivätkä sen kuvaa eivätkä olleet ottaneet sen merkkiä otsaansa eivätkä käteensä. He heräsivät eloon ja olivat kuninkaina Kristuksen kanssa tuhat vuotta.
5. Muut kuolleet eivät heränneet eloon, ennen kuin ne tuhat vuotta olivat täyttyneet. Tämä on ensimmäinen ylösnousemus.
6. Autuaita ja pyhiä ovat ne, jotka pääsevät osallisiksi ensimmäisestä ylösnousemuksesta! Heihin ei toisella kuolemalla ole valtaa, vaan he ovat Jumalan ja Kristuksen pappeja ja ovat kuninkaita Kristuksen kanssa (ne) tuhat vuotta.
7. Kun ne tuhat vuotta tulevat täyteen, päästetään Saatana vankilastaan,
8. ja se lähtee liikkeelle, kiertää maan neljä kolkkaa ja johtaa kansat harhaan. Se eksyttää niin Gogin kuin Magogin ja kokoaa kansat sotaan, ja joukkoja on kuin meren rannalla hiekkaa.
9. Ne nousevat maan tasangolle ja saartavat pyhien leirin ja rakastetun kaupungin. Mutta taivaasta iskee tuli, ja se tuhoaa ne kaikki.
10. Saatana, noiden kansojen eksyttäjä, heitetään samaan rikinkatkuiseen, tuliseen järveen kuin Peto ja Väärä profeetta, ja siellä niitä kidutetaan yötä päivää, aina ja ikuisesti.

Tekstin ymmärtämiseksi on ensimmäiseksi katsottava sen sijaintia kirjan kokonaisuudessa. Ilm ei ole alusta loppuun saakka kronologisesti etenevä kuvaus, vaan esitys on spiraalimainen: loppu tulee monta (= kolme) kertaa - eikä kuitenkaan tule, vaan ikään kuin palaataan alkuun ja laajennetaan tiettyjä asioita yhä uudestaan (= kolme kertaa). Myös taivaaseen ja kadotukseen katsahdetaan monta kertaa, ennen kuin ne lopullisesti avautuvat. Silti tapahtumat samalla myös etenevät, niin että Jeesus todella tulee takaisin ja voittaa Anti-kristuksen, toimitetaan tuomio, tapahtuu uusi luominen ja alkaa ikuisuus. Tähän lukujen 19-21 muodostamaan kokonaisuuteen sijoittuu myös ”tuhatvuotinen valtakunta” Antikristuksesta saadun voiton jälkeen ennen kaikkien ylösnousemusta, viimeistä tuomiota ja Jumalan uutta luomistyötä.

Luvussa 19 kuvataan Jeesuksen paluu, jota on odotettu alusta asti (1:7): ”Katso, hän tulee pilvissä! Kaikki ihmiset näkevät hänet, nekin, jotka hänet lävistivät, ja hänen tullessaan vaikeroivat maailman kaikki kansat.” Hän saapuu kuin sotapäällikkö suuren armeijan kär-

jessä kohtaamaan Harmageddoniin häntä vastaan Pedon eli Antikristuksen johdolla koontuneet maailman kaikki kuninkaat (16:16; 19:11–19).

Taistelua ei kuitenkaan synny. Peto vain otetaan kiinni, samoin Väärä profeetta eli Toinen peto, ja heidät heitetään elävinä tuliseen järveen eli helvettiin, ikuiseen kadotukseen. Muut vastustajat surmasi valkoisella hevosella ratsastavan suusta lähtevä miekka eli hänen sanansa. (19:20–21.)

Tulos on väkivaltainen mutta tie siihen ei. Valkoisella hevosella ratsastavan eli Jeesuksen armeija ei ole varsinaisesti varustautunutkaan taisteluun, sillä se on pukeutunut valkoisiin vaatteisiin! Päällikön vaate poikkeaa armeijan vaatuksesta: hänen pukunaan on vereen kastettu viitta. Hän on jo voittanut taistelun ennakolta, omalla verellään eli kärsimisellään ja kuolemallaan, joilla hän toisaalta sovitti ihmiskunnan synnit ja toisaalta kukisti Saatanan vallan, joka perustuu ihmisten syntiin. Väkivaltainen ratkaisutaistelu on siis jo käyty – Jeesuksen äärimmäisen väkivaltaisessa surmaamisessa - joten tässä vain sen seuraukset tulevat näkyviin - vihdoinkin. Siinä taistelussa surmansa saanut ja tappion kärsinyt Jeesus tulikin voittajaksi sekä kuolemallaan että ylösnousemuksellaan - mutta näkymättömästi - ja (vain) näkymättömällä uskolla omistettavaksi. Nyt näkymätön tulee näkyväksi, ruumiilliseksi, aineelliseksi. (19:13–16.)

Helvettiin ei kuitenkaan joudu vielä Saatanana vaan vasta Peto ja Väärä profeetta. Ei myöskään vielä tapahdu ylösnousemista, lopputuomiota eikä uutta luomista, niin kuin ehkä voisi odottaa. Sen sijaan seuraakin Saatanan vangitseminen, ei tuomitseminen eikä rankaiseminen.

Saatanana syöstään kahlehdittuna syvyyteen, kaiken pahuuden ja pahojen henkien tyyssijaan, josta Peto nousi (17:8). Saatanan jäljestä syvyys suljetaan. Samalla tyrehtyy myös pahuuden varsinainen lähde maan päällä. Hän ei voi enää vaikuttaa maailmassa. Maailma ei ole paratiisi, sillä siinä elävät ihmiset ovat yhä syntisiä, mutta Käärmettä siinä ei ole pahuuden innoittajana.

Aika on kuitenkin rajallinen: Saatanana päästetään uudelleen irti. Sen jälkeen seuraa hänen tuhoamisensa toinen vaihe (j. 10).

Saatanan sitomista seuraavat ensimmäinen kuolleiden ylösnousemus ja vallanvaihdos maailmassa. Valtaan tulevat ja valtaistuimille istuutuvat marttyyrit ja sellaiset kuolleet, jotka Antikristuksen aikana olivat pysyneet Jeesukselle uskollisina. J. 4 muistuttaa suuresti Dan 7:n j. 9, 10, 22 (KR 1938:n kirjaimellisen käännöksen mukaan): "Minun sitä katsellessani valtaistuimet asetettiin. - - Oikeus istui tuomiolle. - - Oikeus annettiin Korkeimman pyhille, ja aika joutui, ja pyhät saivat omaksensa valtakunnan."

"Ensimmäiseen ylösnousemukseen" pääseviä onnitellaan autuaina (j. 6). Näyttää kuin he olisivat vain marttyyreja ja/tai Antikristuksen edessä uskonsa säilyttäneitä. Kuitenkin vain niihin, jotka pääsevät ensimmäiseen ylösnousemukseen, ei "toisella kuolemalla" eli kadoksella ole valtaa. Niinpä ensimmäiseen ylösnousemukseen tulevat kaikki ne, jotka kaik-

kina aikoina, myös jo ennen Antikristuksen aikaa, ovat olleet Jeesuksen seuraajia, ja "toisessa ylösnousemuksessa", jota tässä ei tällä nimellä mainita, kaikki muut nousevat viimeiselle tuomiolle (j. 11–12): "Näin suuren valkean valtaistuimen ja - - myös kuolleet, suuret ja pienet, seisomassa valtaistuimen edessä. - - ja kuolleet tuomittiin." Silloin kaikki ihmiset kootaan Jeesuksen ja Jumalan valtaistuimen eteen ja tulee lopullinen tuomio. Sitä ennen on kuitenkin tämän mukaan tapahtunut jo jotakin muuta: ensimmäinen ylösnousemus ja Kristuksen ja kaikkien pyhien tuhat vuotta kestänyt hallitsemiskausi.

Olennaista tässä on pyhien pääseminen osallisiksi Jeesuksen hallitusvallasta. UT:ssä Jeesus on kyllä koko ajan herrojen Herra ja kuninkaiden Kuningas, mutta hän ei käytä miekkaa, maallista valtaa vaan ainoastaan jumalallisen sanan valtaa. Sama koskee kristillistä seurakuntaa. Se ei voi käyttää mitään varsinaisesti maallista valtaa maailmassa, sillä sen eli "miekan" Jumala on uskonut maallisille vallankäyttäjille eli esivallalle. Seurakunnan valankäytön ainoa väline on Jumalan sana, joka miekan tavoin tunkeutuu omiintuntoihin (Hepr 4:12) mutta ei miekkana surmaa ketään ruumiillisesti. Sekä VT:ssä että UT:ssä tehdään selvä ero Jumalan maallisen ja hengellisen hallintavallan välillä sekoittamatta niitä koskaan toisiinsa.

Tuhatvuotisessa valtakunnassa Jeesus hallitsee näkyvästi todellisena kuninkaana kirjaimellisesti, ja hänen kanssaan pappeja ja kuninkaita ovat kaikki ne, jotka tämän elämän aikana ovat olleet hänen seuraajiaan. Ihmiset, joilla ei yleensä ole ollut mitään maallista valtaa, tulevat saamaan sellaisen Jeesuksen kanssa näkyvällä tavalla. Tällaista ihmistä voidaan sanoa autuaaksi (j. 6) eli onniteltavaksi, ja lisäksi hän on pyhä.

Pyhien osallistumisesta Kristuksen hallitusvaltaan Ilm on puhunut jo aikaisemminkin monta kertaa. "Sen, joka voittaa, minä annan istua kanssani valtaistuimellani, niin kuin minäkin olen voittoni jälkeen asettunut Isäni kanssa hänen valtaistuimelleen" (3:21). "Sille, joka voittaa, - - minä annan vallan hallita kansoja. Hän paimentaa niitä rautaisella sauvalla - -. Hän saa saman vallan, jonka minä olen Isältäni saanut." (2:26–28.) "Sinä olet tehnyt heistä kuningassuvun, meidän Jumalamme pappeja; he tulevat hallitsemaan maan päällä" (5:10). Ks. myös Dan 7:9, 27; Matt 19:28; 1 Kor 6:2.

Tuhannen vuoden aikamäärä on aiheuttanut historiassa suuria ongelmia. Taustaksi on asiallista nähdä Ps 90:4 (jota 2 Piet 3:8 lainaa): "Tuhhat vuotta on sinulle (Jumala) kuin yksi päivä." Sitä voidaan pitää jonkinlaisena täyttymyksen ja täydellisyyden jaksona, siis 10 x 10 x 10, joten siinä on kaksikin täydellisyyden lukuvertauskuvaa (kolme ja kymmenen), tai vain pitkänä ajanjaksona tai myös lyhyenä ajanjaksona.

Jeesuksen hallitessa näkyvästi ja Saatanan ollessa kahleissa elämän olosuhteet ovat ihanteelliset oikein elämiseen. Silti kansat ovat valmiit liittymään Saatanaan tämän vapautuessa vankeudestaan. Ei siis ole niin, että ensisijaisesti surkeus synnyttää syntiä, vaan synti synnyttää surkeutta. Sydän on paha, ja sieltä kaikki paha lähtee silloinkin, kun Jeesuksen nähdään hallitsevan hyvydessään, voimassaan ja oikeudenmukaisuudessaan.

Gog on Hes 38:2:n mukaan pohjoisesta Magogin maasta tuleva Mesekin ja Tubalin ylin ruhtinas, joka hyökkää Jumalan kansan kimppuun. Tässä Gog ja Magog edustavat Jumalalle vihamielisiä kansoja. Ne mainitaan tässä liittyen Hes 36–37:n kuvaamaan Messiaan valtakunnan toteutumiseen, jonka huipentumana on Jerusalemin temppelin uudelleen rakentaminen (Hes 40–48). "Rakastettu kaupunki" on uusi Jerusalem.

Jumala voittaa viimeiset vihollisensa samantapaisesti kuin valkoisella hevosella ratsastava Kristus Pedon: mitään taistelua ei käydä. Nyt vasta hävitetään pahan varsinainen juuri, Saatana. Hänen osansa on sama kuin Pedon ja Väärän profeetan: "tulinen järvi" eli kadotus (Matt 25:41).

Ilm:ssä jo aikaisemminkin (14:10; 18:9, 18; 19:3, 20) esiintynyt kadotus on ainoa mahdollinen ratkaisu Saatanan pahuudelle. Jeesus puhui helvetistä epäuskoisten rangaistuksen paikkana (Mark 9:43) ja sanoi, että se on valmistettu Paholaiselle ja hänen enkeilleen (Matt 25:41), ei siis alun perin ihmisille. Paholaisen seuraajien on kuitenkin myös mentävä sinne. Helvetissä ei toimi Saatana sieluja kiduttaen, vaan siellä Jumala rankaisee Saatanaa ja tämän liittolaisia.

"Tämä on toinen kuolema: tulinen järvi" (j. 14). Se tulee niiden osaksi, jotka ovat kuolleet jo kerran, tässä elämässä hengellisesti ja ruumiillisesti mutta eivät ole päässeet "ensimmäiseen ylösnousemukseen". "Toinen kuolema" mainitaan Ilm:ssä 4 kertaa: 2:11; 20:6, 14; 21:8.

Helvetin vaiva ei koskaan pääty, vaan se on ikuinen (14:11; 20:10; Mark 9:48), niin kuin uusi taivas, uusi maa ja uusi Jerusalem ovat ikuisia ja siellä eletävä elämä on ikuista: se jatkuu yöt ja päivät, aina ja iankaikkisesti. Kadotuksen kauheus on siinä, että siellä olevat näkevät aina Jeesuksen ja hänen rakkautensa, jonka ulkopuolelle he ovat itse itsensä epäuskossaan sulkeneet (14:10; Luuk 16:23). Helvetti on Jumalan vakuus siitä, ettei uutta syntiinlankeemusta tule. Helvetti tekee jokaiselle selväksi, ettei uutta lankeemusta enää voi tapahtua, koska synnin seuraukset ovat näin hirvittävät.

Myös "Kuolema ja Tuonela heitettiin tuliseen järveen" (j. 14). Ne ymmärretään jollakin tavoin henkilöllisesti. Kuolema on viimeinen vihollinen (1 Kor 15:26). Tuonela (1:18; 6:8) tarkoittaa hautaa ja kuolleitten olinpaikkaa. Tuonela on siis eri asia kuin helvetti. Tuonela on välitila, jossa kaikki kuolleet ruumiittomina odottavat ylösnousemista. Astuessaan alas Tuonelaan Jeesus muutti sen paratiisiksi eli taivaan esikartanoksi niille, jotka uskovat häneen; muille se on "kärsimyksen paikka" (2:7; Luuk 16:22–26; 23:43; 1 Piet 3:19; 4; 2 Kor 12:4). Tuonelassa on siis kaksi "osastoa".

Kuolemallaan ja ylösnousemisellaan Jeesus on palauttanut ennalleen Jumalan luomistyön. Näin jo välitilan paratiisi, joka odottaa jokaista Jeesukseen uskovaa hänen kuolemansa jälkeen ennen ylösnousemusta, viimeistä tuomiota ja uutta luomakuntaa, heijastaa sekä Jumalan luomistyön suuruutta menneisyudessa että Jumalan uutta luomistyötä, johon paratiisissa olevat kerran saavat nousta uudeksi luodussa ruumiissa. Uusi Jerusalem on samalla kertaa puutarha ja kaupunki, jotka eivät silloin enää ole toistensa vastakohtat.

5. Taustalla (mahdollisesti) oleva juutalainen ajatusmalli

Lisävaloa antaa juutalainen ajatusmalli. Ilm ei seuraa sitä sinänsä, mutta se on varmasti ollut monille kristityillekin tuttu.

Tietyn juutalaisen käsityksen mukaan koko maailmanhistoria vastaa Jumalan kuutta luomispäivää: yksi päivä on tuhannen vuoden jakso. Kun kuusi päivää eli 6000 vuotta on eletty, tulee seitsemäs päivä eli sapatti, joka sekin kestää 1000 vuotta. Tämä pitkä sapatti on lepopäivä, täyttymyksen, loppuun suorittamisen ja tyydytyksen kokemisen aika, mutta vielä vanhassa luomakunnassa. Vasta sitten tulee kahdeksas päivä eli kahdeksas "vuosituhat", joka on ikuisuus. Ilm:n rakenteessa tulevat kuin tätä vastaten luvussa 21 uusi luomakunta ja ikuisuus.

6. Vanhan testamentin lupauksen toteutuminen tuhatvuotisessa valtakunnassa

VT:ssä on monia sellaisia lupauksia pelastuksesta, jotka toisaalta puhuvat siitä niin konkreettisenä, ruumiillisena ja näkyvänä, etteivät ne olisi voineet kokonaan toteutua vielä Jeesuksen ensimmäisessä tulemisessa. Toisaalta ne ovat kuitenkin ehkä liian "maallisia" voidakseen kuulua jo lopulliseen täyttymykseen.

1. Maan päällä vallitsee ihmeellinen rauha toisaalta ihmisten ja eläinten välillä, toisaalta eläinten kesken.

Jes 11:6–9: "Silloin susi kulkee karitsan kanssa - - leijona syö heinää kuin härkä. Ja imeväinen leikkii kyyn kolon äärellä - - Kukaan ei tee pahaa, ei tuota turmiota minun pyhällä vuorellani, sillä maa on täynnä Herran tuntemusta niin kuin meri on vettä tulvillaan."

Jes 65:25: "Leijona syö heinää kuin härkä, ja käärmeen ruokana on maan tomu."

2. Rauha vallitsee myös ihmisten kesken.

Jes 2:4 (= Miik 4:3): "Hän, Herra, ratkaisee kansakuntien riidat, hän jakaa oikeutta väkeville kansoille lähellä ja kaukana. Niin taotaan miekat auran teriksi ja keihäät vesureiksi. Yksikään kansa ei enää kohota miekkaa toista vastaan eikä harjoittele sotataitoja."

3. Luonto kukoistaa ihmeellisesti, ja kuoleman valta on rajoitettu ja lykätty mutta ei poistunut.

Jes 65:20–23: "Eivät vastasyntyneet siellä enää kuole, - - ei kuole vanhus, ennen kuin on elänyt päivänsä täyteen. Joka kuolee satavuotiaana, kuolee nuorena, jonka vuodet jäävät alle sadan, häntä surkutellaan. He rakentavat taloja ja saavat asua niissä, he istuttavat viinitarhoja ja nauttivat itse niiden hedelmän, ei niin, että he rakentaisivat ja toinen taloa asuisi, eikä niin, että he istuttaisivat ja toinen söisi hedelmän. - - Minun valittuni saavat itse nauttia työnsä tuloksista. Enää he eivät näe vaivaa tyhjän vuoksi, eivät synny kuollakseen kohta."

Jes 4:2: ”Sinä päivänä Herra antaa versonsa nousta maasta kauniina ja ylväänä. Rehevänä ja kukoistavana nousee maan hedelmä henkiin jääneille israelilaisille.”

4. Jumalan sanan totuus vetää kansoja puoleensa sentripetaalisesti, kohti keskusta, Jerusalemiä, eikä lähetystyötä tarvitse tehdä enää sentrifugaalisesti, Jerusalemistä pois päin, niin kuin Jeesus sanoi lähetyskäskyssään.

Jes 2:2–3 (= Miik 4:1–2): ”Tulee vielä aika, jolloin Herran pyhäkön vuori seisoo lujana. Ylimpänä vuorista se kohoaa, korkeimpana kukkuloista, ja kansat virtaavat sinne. Monet kansat lähtevät liikkeelle sanoen: 'Tulkaa, nouskaamme Herran vuorelle, nouskaamme Jaakobin Jumalan pyhäkköön! Hän opastaa meitä tiellään, ja me, me tahdomme kulkea hänen polkujaan, sillä Siionista lähtee Herran sana ja Jerusalemistä kaikuu Jumalan puhe.'”

5. Jeesuksen Messiaana vastaanottanut Israel maailmanlähetyksen keskeinen tekijä - jollaiseksi Jumala oli sen alun perin tarkoittanut.

Jes 60:1–3: ”Nouse, loista kirkkaana, Jerusalem, sillä sinun valosi saapuu ja Herran kirkkaus koittaa sinun yllesi. -- Kansat tulevat sinun valosi luo ja kuninkaat sinun aamunkoittoosi.”

Sak 8:13, 22–23; 12:10–14; Room 11:26.

7. Tuhatvuotisen valtakunnan kohtaloita kirkon ja teologian vaiheissa

Tuhatvuotinen valtakunta on Ilm:n kiistanalaisimpia kohtia. 20:1–7:n kuusi mainintaa tuhannesta ovat aiheuttaneet tavattomasti päänvaivaa selittäjille. Kiliasmilla on kristillisen kirkon ja ajattelun vaiheissa ollut (usein kiihkeät) puoltajansa ja vastustajansa. Ongelma on ollut niin keskeinen, että kokonaiset eskatologian järjestelmät ovat saaneet nimityksensä siitä, miten ne mieltävät "tuhatvuotisen valtakunnan".

Varhaisimmassa kirkossa, välittömästi apostolien ajan jälkeen, tuhatvuotisen valtakunnan odotus oli elävä. Ennen v. 135 kirjoitettu, apostolisiin isiin luettu **Barnabaan kirje**, joka suhtautuu juutalaisuuteen kielteisesti, puhuu siitä kuitenkin juutalaiseen historianfilosofiseen kaavaan pohjautuen (luku 15):

”Sanat ‘sai ne valmiiksi kuutena päivänä’ [1 Moos 2:2–3] tarkoittavat, että Herra on saava kaiken valmiiksi kuuden tuhannen vuoden aikana. Hänen laskuissaan nimittäin päivä merkitsee tuhatta vuotta. Itsehän hän todistaa tästä sanoessaan: ‘Katso, Herran päivä on oleva kuin tuhat vuotta’ [Ps 90:4]. Näin ollen, lapseni, kuutena päivänä, kuuden tuhannen vuoden kuluessa, kaikki on tuleva valmiiksi. ‘Ja hän lepäsi seitsemäntenä päivänä.’ Tämä tarkoittaa: Kun hänen Poikansa tulee, hän on tekevä lopun tuon Laittoman aikakaudesta, tuomitseva jumalattomat ja muuttava toisiksi auringon, kuun ja tähdet, ja silloin hän on sanan varsinaisessa mielessä lepäävä seitsemäntenä päivänä. -- Hän sanoo: Sinä sapattina, jonka minä olen tehnyt, saatan kaiken lepoon ja

panen alulle kahdeksannen päivän, mikä merkitsee toisen maailman alkua. Siitäpä syystä me vietämmekin iloksemme kahdeksatta päivää, jona Jeesuskin nousi kuolleista, ilmestyi ja nousi taivaisiin.”

Barnabaan kirjettä varhaisempi oli **Papias** (s. 70), **Eirenaioksen** (k. n. 200) mukaan apostoli Johanneksen oppilas ja **Eusebios Kesarealaisen** (n. 263–339) mukaan Hierapoliksen piispa. Eirenaioksen (ja Papiaan) mukaan tuhatvuotisen valtakunnan sanoma on peräisin jo Jeesukselta. Se esiintyy näiden lisäksi myös esimerkiksi **Justinos Marttyyrilla** (k. n. 160), **Tertullianuksella** (n. 160–220) ja **Lactantiuksella** (n. 250–325). Torjuvasti siihen suhtautuivat spiritualistista teologiaa ja allegorista raamatuntulkintaa edustavat **Origenes** (n. 185–254) ja hänen seuraajansa em. Eusebios.

Augustinus pitäytyi pelastushistorialliseen raamatuntulkintaan mutta samasti tuhatvuotisen valtakunnan kirkkoon. Tämä tulkinta oli vallalla koko keskiajan kirkossa. Siihen liittyi myös keskiajan kirkossa vääristynyt Raamatun sanoma Kristuksesta kuninkaana ja ylipappina keisariuteen (*imperium*) ja paaviuteen (*sacerdotium*) siirrettynä. **Joachim Fioralainen** (1135–1202) antoi kiliasmille uuden hahmon mieltäessään tuhatvuotisen valtakunnan toivon sellaisen Hengen aikakauden odotukseksi, jonka lopussa palaava Kristus tuo taivaan valtakunnan. Nämä ajatukset saivat vastakaikua radikaalifransiskaani keskuudessa, joita kirkko alkoi pian vainota kerettiläisinä.

Husilaisuudessa kiliasmi liittyi yhteiskuntakumouksellisiin päämääriin, joihin pyrittiin väkivaltaisesti. Sama toistui seuraavalla vuosisadalla uskonpuhdistuksen liepeillä esiintyneissä kastajaliikkeissä. Niinpä uskonpuhdistajat torjuivat kiliasmin.

Vasta pietismissä sanoma tuhatvuotisesta valtakunnasta elpyi. **Philipp Jacob Spener** puhui ”parempien aikojen toivosta”. Suuri pietistinen raamatunselittäjä **Johann Albrecht Bengel** harhautui esittämään jopa vuosiluvutkin tuhatvuotiselle valtakunnalle: v:sta 1836 v:een 2836 Saatana olisi kahleissa, ja v:sta 2836 v:een 3836 pyhät hallitsisivat taivaassa tuhatvuotiskauden. Saksalaisen pietismin eskatologiassa tuhatvuotinen valtakunta on yhä keskeinen. Teologiassa sitä ovat edustaneet mm. vaikutusvaltaiset **Adolf Schlatter** (1852–1938), **Karl Heim** (1874–1958) ja **Hans Bietenhard**.

Joachim Fioralaiseen liittyen syntyi Amerikan maaperällä postmillennialismi. Se odottaa maailman kehittymistä tuhatvuotiseksi valtakunnaksi, jonka lopulla vasta Jeesus palaa, kun perinteisen, premillennialistisen käsityksen mukaan Jeesus tulee ennen tuhatvuotisen valtakunnan alkua. Postmillennialismia vahvistivat 1700–1800-luvun suuret hengelliset herätykset varsinkin Amerikassa ja valistuksen yleinen, maallinen edistysoptimismi, joka tuotti myös liberaalisen teologian pohjalta ns. sosiaalisen evankeliumin liikkeen.

Monissa myöhäisissä mutta laajalle levinneissä lahkoissa (mm. mormonismissa ja jehovantodistajissa) tuhatvuotisesta valtakunnasta on tullut keskeinen mutta Raamatun kannalta täysin vääristynyt oppi. Sen aineksia on tuhoisasti väärinkäytetty myös maallisissa utopioissa, mm. kansallissosialismissa (**Adolf Hitlerin** ”kolmas valtakunta” = das dritte Reich), marxilaisuudessa ja nykyisen ajan edistysuskossa.

Suomessa tuhatvuotisen valtakunnan kannalla ovat olleet mm. pietististä ajattelua edustaneet **Gustaf Johansson** (1844–1930), **Yrjö J.E. Alanen** (1890–1960), **Osmo Tiililä** (1904–1972), **Urho Muroma** (1890–1966), **Kerttu Vainikainen** ja **Ensio Kuula** sekä yleensä myöhäisimmän pietismin edustajat. Tiililä julkaisi aiheesta erityisen kirjankin. Muroma käsitteli aihetta suhteellisen usein ainakin toimintansa loppupuolella.

Sen sijaan evankelisen liikkeen piirissä on suhtauduttu tuhatvuotiseen valtakuntaan voimakkaankin torjuvasti, vaikka jonkinlainen oppi siitä lienee löydettävissä itseltään **Fredrik Gabriel Hedbergiltä**, samoin **Pietari Kurviselta**. Kiihkeästi kiliasmin torjuu dogmatiikassaan amerikkalainen Missouri-synodin normaaliteologi **Franz Pieper**, jota evankelisen liikkeen ja Luther-säätiön piirissä paljon seurataan.

Norjalaisista pietisteistä mm. **Ole Hallesby**, **Olav Moe** ja **Carl Fr. Wislöff** ovat tuhatvuotisen valtakunnan kannalla, **Olav Valen-Sendstad** jyrkästi sitä vastaan, samoin hänen poikansa **Aksel Valen-Sendstad**. Ruotsalaisen **David Hedegårdin** kanta muuttui oppia puoltavasta sen torjuvaksi.

Tästä kysymyksestä tuskin on perusteltua tehdä teologista kiistaa, sillä se kuuluu (Pieperinkin jaottelussa) ei-perustaviin oppeihin. Siinä on kysymys (tulevaisuuden ja lopun) asioista, jotka eivät vaikuta pelastumiseemme tällä hetkellä. Omasta puolestani suon mielelläni tilaa toisenlaisille käsityksille, kunhan ne vain perustellaan Raamatulla huolellisesti ja kattavasti, ja pyrin olemaan avoin uusille näkökohdille. En kuitenkaan suostu luopumaan siitä lohdutuksesta, jonka sanoma tuhatvuotisesta valtakunnasta Raamatun perusteella antaa.

8. Luterilaisten tunnustuskirjojen lausuma

Luterilaisille on erityisen ongelmallista, että asiasta tunnutaan puhuttavan, vaikkakin lyhyesti, luterilaisissa tunnustuskirjoissa torjuvasti. Augsburgin tunnustuksessa, päätunnustuksessa, sanotaan (XVII:5):

"Seurakuntamme tuomitsevat sellaiset, jotka nyt levittävät juutalaisia oppeja, joiden mukaan hurskaat tulevat saamaan herruuden maailmassa ennen kuoleiden ylösnousemusta, sen jälkeen kun jumalattomat on kaikkialla kukistettu."

Ei tietenkään voi kristittyinä ajatella, että hurskaat hävittävät kaikki jumalattomat. Niin ei Ilm 20 kuitenkaan sanokaan.

On myös huomattava, että Augsburgin tunnustus torjuu tässä tietyt juutalaiset opit. Kysymystä tuhannen vuoden ajasta eivät pohtineet vain alkukristityt, vaan siitä oli mitä moninaisimpia ajatuksia myös juutalaisessa ilmestyskirjallisuudessa eli apokalyptiikassa. On siis mahdollista tehdä tässä asiassa ero "juutalaisten oppien" ja Ilm:n sanoman välillä ja torjua edellinen mutta hyväksyä jälkimmäinen.

Uskonpuhdistuksen aikana kastajaliikkeet tulkitsivat tuhatvuotista valtakuntaa väärin, Ilm:n ja muun Raamatun vastaisesti, ja sovelsivat tulkintaansa sitten käytäntöön väkivaltaisen yhteiskunnallisen vallankumouksen perusteluna. Se on ymmärrettävänä taustana uskonpuhdistajien reaktioon.

Uskonpuhdistuksen perinnöstä - sen paremmin **Lutherilta, Zwingliltä** kuin **Calvinilta** - ei kuitenkaan löydy myöskään vaihtoehtoja mielekästä, positiivista, toimivaa tapaa selittää Ilm 20:n alkua. Myös uskonpuhdistuksen jälkeiset protestanttisten kirkkojen suuret opettajat puhuivat tuhatvuotisesta valtakunnasta vain torjuvasti. Sama perinne elää yhä mm. monissa luterilaisissa, kalvinistisissa ja anglikaanisissa piireissä. Jollekin opille on kuitenkin ratkaisevaa se, mitä Raamattu sanoo, ei välttämättä jonkin kirkon perinne. Uskonpuhdistuskirkkojen taistelun alueena olivat vanhurskauttamisoppi ja kirkko-oppi, ei eskatologia niin kuin ei kristologiakaan, joka oli vakiintunut kirkossa yli tuhat vuotta aikaisemmin.

9. Väärintulkittu ja -käytetty Raamatun sanoma tuhatvuotisesta valtakunnasta

Tuhatvuotisen valtakunnan torjujien eli amillennialistien mielestä tässä olisi kysymys nyt eletävästä ajasta tai ikuisesta elämästä uudessa luomakunnassa, uudessa taivaassa ja maassa. Jos ajatellaan nyt jo eletävän tuhatvuotisessa valtakunnassa Saatanan ollessa sirottuna, se aiheuttaa suuria ongelmia. Raamatun todistuksen ja oman kokemuksemme mukaan Saatanana ei nyt ole kahleissa vaan päinvastoin toimii maailmassa ainakin näennäisesti täysin rajoittamattomasti.

Vielä vähemmän voi kuvitella, että nyt pyhät yhdessä Kristuksen kanssa hallitsevat. Emme voi nähdä maailmassa Jeesuksen hallintavaltaa juuri mitenkään, emme käytännössä paljon edes hänen omissaan emmekä hänen seurakunnassaan. Niin yksilön kuin seurakunnan pyhyys ja pyhitys on uskottava näkemättä ja vastoin sitä, mitä näkee. Jos itse olemme Jeesuksen hallintavallassa eli uskomme häneen ja kuulumme Jumalan valtakuntaan, uskomme kyllä, että hänellä jo on kaikki valta, vaikkakin näkymättömästi, ja haluamme seurata häntä hallitsijanamme. Se ei kuitenkaan merkitse, että hänen valtansa maailmassa olisi näkyvä. On mahdotonta ajatella, että nyt olisi tuollainen rauhan ja onnen aika.

Toisen selitysmahdollisuuden mukaan tuhatvuotinen valtakunta kuvaisi lopullista voittoa eli olisi ennakkokuva taivaasta tai uudesta luomakunnasta. Tällöin vaikeutena on, että Saatanana kuitenkin vielä päästetään irti ja taas olisi odotettavissa yksi uusi sota, viimeinen tosin ja ilmeisen lyhyt. Kuvaus taivaasta tulee Ilm:ssä selkeästi erikseen tuhatvuotisen valtakunnan, toisen ylösnousemuksen ja viimeisen tuomion jälkeen - jotka muuten esitetäänkin siellä varsinaisesti vain kerran toisin kuin lopun enteet.

Virheellinen on myös se tuhatvuotisen valtakunnan tulkinta, että siihen päästäisiin ihmisten ponnisteluilla hyvään. Se on Jumalan tahdon mukaista, mutta sitä vastustavat voimat ovat ihmiselle perimmältään liian pahat ja suuret - ja myös ihmisessä itsessään. Tuhatvuotinen valtakunta on selkeästi eskatologinen, loppuun kuuluva ja vain Jumalan toteutettavissa.

10. Tuhatvuotisen valtakunnan sisältö ja olemus

1. "Tuhatvuotinen valtakunta" tarkoittaa tiettyä tulevaa pitkää ajanjaksoa, jolloin nykyisessä luodussa maailmassa Jeesuksen paluun jälkeen Jeesuksen ja seurakunnan hallitessa Jumalan hyvä tahto toteutuu ennen viimeistä tuomiota ja sitä seuraavaa uutta luomista.

2. Sanoma tuhatvuotisesta valtakunnasta perustuu

- VT:n profeetallisiin lupauksiin tulevasta maallisesta rauhan ja onnen kaudesta,
- UT:n sanomaan Jumalan valtakunnan vaihteellisesta toteutumisesta ajassa ja ikuisuudessa, nykyisessä ja tulevassa luomakunnassa ja
- Johanneksen ilmestyksen erityiseen näkyyn. Sekin on VT:n profetioiden täyttymys.

3. Tuhatvuotinen valtakunta liittyy siihen todellisuuteen, että tämä nykyinen maailma on Jumalan luoma mutta Saatanan kapinan ja ihmisen synnin turmelema ja siten tuomion ja tuhon alainen. Ellei niin olisi, ei tarvittaisi tuhatvuotista valtakuntaa eikä uutta luomista. Ihminen ei voi luoda tuhatvuotista valtakuntaa eikä "uusia taivaita ja uutta maata, joissa vanhurskaus vallitsee" (2 Piet 3:13). Vain Jumala lopulta luo ne, niin kuin hän loi "ensimmäisen taivaan ja ensimmäisen maan" (Ilm 21:1) ja valmisti pelastuksen tämän maan päällä ja luo tänne myös tuhatvuotisen valtakunnan.

4. Tuhatvuotinen valtakunta on eräänlainen "väliasema" vanhan ja uuden taitekohdassa. Toisaalta se toteutuu vielä tässä vanhassa luomakunnassa, vanhan maan päällä. Toisaalta se ei enää kuulu tähän nykyiseen pahaan maailmanaikaan, aiooniin, eikä meidän maailmanhistoriaamme. Se "sijaitsee" nykyisen maailmanajan ja täyttymyksen välissä, väli-aikana. Se on liian maallinen ollakseen jo täyttymystä. Siellä vallitsevat kuitenkin sellaiset uudet lainalaisuudet, ettei sitä enää voida lukea tähän maailmanaikaan.

5. Tuhatvuotinen valtakunta on toisaalta taivaan esimakua mutta ei vielä taivas ja toisaalta tämän maan täyttymys niin pitkälle kuin se on mahdollista. Se antaa konkreettista toivoa tälle maailmalle - mutta ei tietenkään ilman Jeesusta ja uskoa häneen. Tuhatvuotisessa valtakunnassa Jumalan alkuperäiset luomistarkoitukset pääsevät tiettyyn määrään saakka toteutumaan tässä luomakunnassa (ennen uutta luomista), niin kuin Jumala luo Jeesukseen uskovan ihmisen uudeksi uskossa jo nyt, mutta olemukseltaan ihminen muuttuu vasta uudessa luomakunnassa. Sille ovat sukua ja sitä ennakoivat myös ohikiitävät "virvoituksen (hengähtämisen, Lutherin käännöksessä: rauhan, *anapsyxis*) ajat (*kairoi* = hetket)" (Apt 3:20) tai jopa aikakaudet, joita jo tässä ajassa taistelujen keskellä toisinaan saavat kokea niin seurakunta kuin yksittäiset uskovat.

6. Tuhatvuotinen valtakunta on myös sekä Israelin kansan että lähetystyön täyttymys. Uudessa luomakunnassa kansallinen identiteetti ja erikoisasema käyvät tarpeettomiksi, kun raja maailman ja seurakunnan väliltä poistuu. Myöskään "valitulla kansalla" ei ole enää erikoisasemaa, koska sitä ei tarvita. Tuhatvuotisen valtakunnan kuullessa vielä vanhaan luomakuntaan kansojen kansallisuus säilyy - tai palautuu oltuaan sitä ennen Antikristuksen aikana turhennettuna. Uudessa luomakunnassa ei ole myöskään lähetystyötä, koska kaikki

näkevät Jumalan kasvot. Tuhatvuotisessa valtakunnassa se kukoistaa ennenkokemattomasti.

7. Tuhatvuotinen valtakunta on luonteeltaan trinitaarinen: se kuuluu kolmiyhteisen Jumalan luovaan, lunastavaan ja pyhittävään ja uudestiluovaan toimintaan sen yhtenä alueena.

8. Tuhatvuotinen valtakunta ilmentää osaltaan pelastuksen aineellisuutta. Ei ole kysymys vain henkisydestä, spirituaalisesta todellisuudesta vaan myös konkreettisesta, fyysisestä uudesta elämästä ja maailmasta ja pelastumisesta sinne. Itse asiassa tuhatvuotisen valtakunnan torjuvassa teologisessa ajattelussa on havaittavissa - ainakin sillä kohdalla - selvää spiritualismia, hurma-henkisyyttä: pelastus on vain henkistä ja hengellistä, näkymätöntä.

9. Näin tuhatvuotinen valtakunta tulee myös tuomion yhdeksi, kouriintuntuvaksi perusteeksi. Se osoittaa, millainen maailma olisi voinut olla Jumalan luomistyön jäljiltä, mutta millaiseksi ihmiset tekivät sen suostuessaan seuraamaan Saatanaa. Silloin saadaan nähdä, mihin hyvään ihminen on Jumalan luomakunnassa pystynyt. Sitä taustaa vasten ihmisen synty eli Jumalan luomislahjojen väärinkäyttö tulee entistä kouriintuntuvammaksi ja karneammaksi ja Jumalan tuomio entistä ymmärrettävämmäksi ja vastaansanomattomaksi. Ilm:ssä tuomio tulee vasta tuhatvuotisen valtakunnan jälkeen, ei sitä ennen.

10. Tuhatvuotisen valtakunnan onnentilaan ei kuitenkaan voida päästä ilman sitä jyrkkää muutosta, joka tapahtuu Kristuksen toisessa tulemisessa ja Antikristuksen tuhoamisessa. Nykyinen maailma ei ole tuhatvuotinen valtakunta eikä voi siksi kehittyä. Nyt kuljetaan kohti todella kauheaa tulevaisuutta. Kuitenkin Kristuksen paluun ja Antikristuksen tuhoamisen jälkeen kaikki voi muuttua tässä maailmassa - "tuhanneksi" vuodeksi. Tämä on tuhatvuotisen valtakunnan suuri ja tärkeä sanoma. Siitä avautuu toivoa tähän aikaan. On mielekäästä tehdä työtä ja rakentaa kulttuuria Isän luomisteon perusteella ja julistaa evankeliumia Jeesuksesta ja Jumalan valtakunnasta Pojan lunastusteen ja Hengen pyhittävän toiminnan perusteella.

11. Lisää tuhatvuotisesta valtakunnasta

Vastaa:

Siegbert W. Becker: *Ilmestyskirjan selitys: kaukainen voittolaulu*. Suom. Hannu Lehtonen. Siikainen: Concordia 1999.

Franz Pieper: *Kristillinen dogmatiikka*. 1961. S. 621–625. 2. p. SLEY-Kirjat.

Aksel Valen-Sendstad: *Kristillinen dogmatiikka*. Suomen Raamattupiston Kustannus Oy 1985. S. 412–413.

Aksel Valen-Sendstad: *Troens fundament: dogmatiske hovedspørsmål i lys av bibelsk ontologi*. Århus: Forlaget Kolon 1996. S. 601–606.

Olav Valen-Sendstad: *Tusenårsriket og Jesu gjenkomst: kommer tusenårsriket i fremtiden eller hører det nutiden til?* Oslo 1941.

Puolesta:

Yrjö J.E. Alanen: *Kristillinen siveysoppi*. 1952. S. 365–385.

Hans Bietenhard: *Das Tausendjährige Reich: eine biblisch-theologische Studie*. 2. p. Zürich 1955.

Helmut Burkhardt: *Tausendjähriges Reich (Millennium)*. Teoksessa *Evangelisches Lexikon für Theologie und Gemeinde* 3. Wuppertal/Zürich: R.Brockhaus Verlag 1994. S. 1970–1971.

Helmut Egelkraut: *Die Zukunftserwartung der pietistischen Väter*. 1987.

Fritz Grünzweig: *Johannes-Offenbarung. 2. Teil*. Neuhausen–Stuttgart: Hänssler 1982. S. 208–238.

Heinzpeter Hempelmann: *Einige exegetische Bemerkungen zu 1. Korinther 15*. Teoksessa **Gerhard Maier** (Hrsg.): *Zukunftserwartung in biblischer sicht: Beiträge zur Eschatologie*. Wuppertal: R.Brockhaus Verlag; Giessen/Basel: Brunnen Verlag 1984, 2. p. 1986. S. 98–113.

Gerhard Maier: *Die Johannesoffenbarung und die Kirche*. Tübingen: Mohr 1981.

Urho Muroma: *Vartija, mikä hetki yöstä on?* 1956.

Raimo Mäkelä: *Ilmestyskirja nyt!* Perussanoma 1993. S. 194–212.

Helge Stadelmann: *Das Zeugnis der Johannesoffenbarung vom tausendjährigen Königreich Christi auf Erden*. Teoksessa **Gerhard Maier** (Hrsg.): *Zukunftserwartung in biblischer sicht: Beiträge zur Eschatologie*. Wuppertal: R.Brockhaus Verlag; Giessen/Basel: Brunnen Verlag 1984, 2. p. 1986. S. 144–160.

Werner Stoy: *Hoffnung für unsere Erde? Das Tausendjährige Reich*. Giessen: Brunnen Verlag 1985.

Osmo Tiirilä: *Tuhattuotinen valtakunta uskonnonhistorian ja kristillisen opinkehityksen valossa*. 1944.

Osmo Tiirilä: *Viimeiset tapahtumat: Jumalan sanan näköaloja*. 1953. 2. p. Perussanoma 1999.

Osmo Tiirilä: *Systemaattinen teologia II*. 1954. S. 501–507.

Nämä teokset ovat antaneet tähän esitykseen inspiraatiota ja informaatiota puolen vuosisadan. Tekijän käsitys ei ole tänä aikana perusteissaan eikä peruslinjoiltaan muuttunut, mutta siihen on tullut toivottavasti lisää syventäviä ja laajentavia ulottuvuuksia.